

5/Main unit objectives for the skill

	Outstanding	Satisfactory	Needs improving
1. Listening: recognises and understands target vocabulary.			
2. Speaking: uses target vocabulary correctly.			
3. Reading: recognises and understands target vocabulary in short written texts.			
4. Writing: spells and writes sentences/short texts with target vocabulary correctly.			
5. _____			

Specific skill strengths demonstrated	Areas to work on
1.	1.
2.	2.

Юлія Поцелуйко,

методист відділу суспільно-гуманітарних дисциплін ЧОІППО
імені К.Д. Ушинського

ФОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНІСНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ПРАВознавства

(з досвіду роботи **Людмили Леонтієвої**, учителя історії та
правознавства Макошинського закладу загальної середньої освіти
Менської міської ради Менського району Чернігівської області)

Стратегічним завданням сучасної правової освіти є формування компетентної в правових відносинах особистості. У свою чергу, компетентнісний підхід до навчання школярів правознавства – це зосередження учасників навчального процесу на результатах навчання – формуванні правової предметної компетентності учнів. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки з правознавства передбачають, що учні повинні аналізувати та розв'язувати юридичні ситуації.

Дану проблему досліджували вітчизняні науковці Олена Пометун, Тетяна Ремех, Олександр Наровлянський, Олена Пишко, Лідія Піроженко, Наталія Жидкова; вчителі Людмила Буцька, Валентина Євпат, Руслана Кривушенко, Андрій Никитюк, Ірина Пісковець практично підтвердили ефективність алгоритму розв'язання юридичних ситуацій на уроках правознавства.

Аналіз і розв'язання правових ситуацій на уроках правознавства уможлиблює відстеження учнями дії правових норм у конкретних правовідносинах, формує в них усталене уявлення про право як ефективний регулятор суспільних відносин, сприяє опануванню учнями навчальним матеріалом на якісно вищому рівні, закріпленню набутих правових знань, розвиває логіку, критичне мислення, самоаналіз, самооцінювання та взаємооцінювання, а також формує предметні правові вміння: репродуктивні (визначення предмета правового регулювання); перетворювальні (аналіз умови ситуації щодо фактів та конфлікту між сторонами; визначення

проблеми, складання плану її розв'язання, застосовування положень нормативно-правових актів, наведення аргументів); творчо-пошукові (оцінювання дії учасників ситуації та їх результати, формулювання рішення, перевірка його щодо можливих наслідків) та уміння викладати власну думку в усній і письмовій формі. Крім того, аналіз правових ситуацій учнями спрямований на формування емоційно ціннісного ставлення до правових явищ, подій і процесів шляхом озвучення розв'язання тієї чи іншої правової проблеми, власної оцінки дій учасників через усвідомлення зв'язку права з життям. Окрім практичних занять, які є окремим структурним складником програми, учитель застосовує юридичні ситуації для мотивації навчальної діяльності (добираються короткі односюжетні ситуації); в процесі опанування учнями нових знань, для формування вмінь і навичок (правова ситуація та її аналіз може бути основою цієї частини уроку); з метою узагальнення, перевірки та корекції знань та вмінь учнів.

Для пошуку розв'язку правової ситуації учні отримують «Алгоритм вирішення ситуативних задач»:

1. У даному випадку мають місце... (конституційні, адміністративні, цивільні, кримінальні, трудові, сімейні правові відносини), а саме: відносини з приводу... (порушення права, вчинення адміністративного проступку, злочину, розірвання шлюбу та ін.);

2. Цей випадок регулюється нормами... (конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального, сімейного, трудового) права;

3. Нормативною базою для його правового регулювання є... (Конституція України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Цивільний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Кодекс законів про працю України, Сімейний кодекс України).

Використання схеми «Правопорушення», за допомогою якої визначається суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна і об'єктивна сторони неправомірного діяння допомагає учням довести, що дана правова ситуація є саме правопорушенням, а тому необхідно визначити, який нормативно-правовий акт повинен бути застосований для вирішення виду та ступеню відповідальності кожного з учасників.

Учитель використовує такі інтерактивні методи: імітаційні та рольові ігри, спрощене судове слухання, «Уявний мікрофон», «Навчаючи – вчуся», «Коло ідей», «Мозковий штурм», «Прес-метод». Робота з правовими ситуаціями здійснюється індивідуально, у парах, у малих та великих групах.

Отже, аналізуючи правові ситуації, учні набувають та закріплюють навички самостійної роботи з правовим матеріалом, у них формуються уміння оцінювати конкретні життєві ситуації відповідно до норм права, обґрунтовувати власну правову оцінку фактичних обставин та діянь, відстежувати дію норм у тих чи інших правовідносинах. Це сприяє не тільки отриманню знань, а й розвитку логіки та критичного мислення, формує предметні вміння: знаходити оптимальний варіант розв'язання правової проблеми згідно з положеннями законодавства та аргументувати власну думку. Використання юридичних ситуацій викликає інтерес учнів, адже дає змогу з'ясувати вплив права на дійсність та їхнє життя.

Уроки Людмили Василівни характеризуються чітким визначенням мети та використанням творчих завдань, велика увага приділяється відбору навчального матеріалу для моделювання правових ситуацій. Урокам притаманна атмосфера взаєморозуміння, співпраці, творчого пошуку. Під час вивчення програмового матеріалу обов'язково враховується рівень знань, умінь, навичок школярів, та їх життєвий досвід. Високий теоретичний та методичний рівень учителя, емоційність викладу, ораторська майстерність, уміння організувати диференційоване навчання та обрати адекватну рівню розвитку учнів його модель позитивно впливають на результати навчальної діяльності. Людмила Василівна залучає учнів до радощів пізнання, уміє вчасно побачити, підтримати паростки пізнавального інтересу. Доброзичливим ставленням до учнів створює атмосферу повної довіри та співчутливості.

Результатами плідної діяльності Леонтієвої Людмили Василівни є перемоги учнів на інтелектуальних змаганнях з історії та правознавства, творчий доробок учителя увійшов до методичних рекомендацій «Формування пізнавального інтересу учнів на уроках правознавства» (за підсумками роботи обласної авторської творчої майстерні учителів правознавства) (рішення вченої ради ЧОППО імені К.Д. Ушинського (протокол № 6 від 22 грудня 2016 року)).